

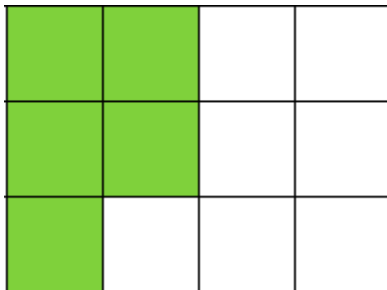
MATEMATIKA, 4. razred

TEMA: Deli celote

NAVODILO ZA DELO

1. Ponovimo, kar že vemo o ulomkih.

O delih celote govorimo, kadar je celota razdeljena na enako velike dele. Dele celote lahko zapišemo z besedo ali s posebnim zapisom, ki ga imenujemo ulomek.

$$\frac{5}{12} \text{ pet dvanajstin}$$

Število pod črto nam pove, na koliko delov je razdeljena celota.

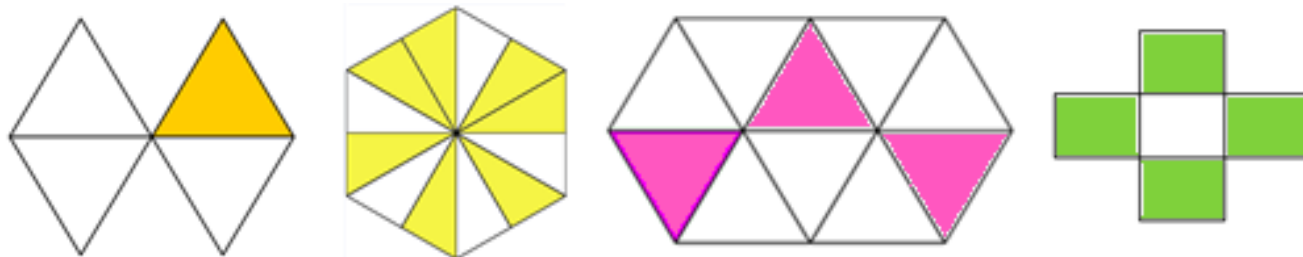
Število nad črto nam pove število pobarvanih delov.

Črta, ki v zapisu ulomka ločuje zgornje in spodnje število, se imenuje ulomkova črta.

ZABAVNA NALOGA

https://www.digipuzzle.net/minigames/mathracer/mathracer_fractions.htm?language=slovenian&linkback=../../education/math-fractions/index.htm

2. Kolikšen del celote je pobarvan?

3. V vsakdanjem življenju pogosto uporabljamo dele celote, ko govorimo o času (npr. predstavitev je trajala $\frac{1}{4}$ ure), razdaljah (tretjino poti je prehodil peš), masi (potrebujemo $\frac{1}{2}$ kg moke) itd.

Če želimo del celote izraziti v manjši enoti (npr. $\frac{1}{5}$ km v metrih), moramo poznati odnose med merskimi enotami.

$$1 \text{ dm} = 10 \text{ cm}$$

$$1 \text{ dag} = 10 \text{ g}$$

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$$

$$1 \text{ kg} = 1000 \text{ g}$$

$$1 \text{ km} = 1000 \text{ m}$$

Izračunajmo, koliko minut na dan porabi Miha za različne dejavnosti.

zajtrkovanje

šport

**pospravljanje
sobe**

**računalniške
igrice**

Za zajtrkovanje porabi $\frac{1}{4}$ ure. Koliko minut je to?

$\frac{1}{4}$ ure je $\frac{1}{4}$ od 60 min

To je $60 \text{ min} : 4 = 15 \text{ min}$

Izračunaj še ti čas v minutah, ki ga porabi za druge dejavnosti.

zajtrkovanje

1 ura = 60 min

$\frac{1}{4}$ ure je $\frac{1}{4}$ od 60 min

$60 \text{ min} : 4 = 15 \text{ min}$

4. Rešimo naloge v delovnem zvezku.

8. Izračunaj.

a) $\frac{1}{3}$ od ____ = 5

c) $\frac{1}{5}$ od ____ = 3

d) $\frac{1}{4}$ od ____ = 7

b) $\frac{1}{6}$ od ____ = 2

č) $\frac{1}{9}$ od ____ = 2

e) $\frac{1}{2}$ od ____ = 9

9. Maja je prodajalko prosila za četrto hlebčka kruha. Dobila ga je 20 dag. Koliko je bil težek cel hlebček?

R:

O: _____

10. Račune prepisi in jih izračunaj.

a) $\frac{1}{5}$ od 45

č) $\frac{1}{7}$ od 63

b) $\frac{1}{3}$ od 24

d) $\frac{1}{3}$ od 60

c) $\frac{1}{9}$ od 63

e) $\frac{1}{20}$ od 100

11. Račune prepisi in jih izračunaj.

a) $\frac{1}{3}$ od ____ = 8

č) $\frac{1}{8}$ od ____ = 4

b) $\frac{1}{7}$ od ____ = 5

d) $\frac{1}{2}$ od ____ = 60

c) $\frac{1}{9}$ od ____ = 9

e) $\frac{1}{3}$ od ____ = 60

12. Izračunaj in ugotovi, kaj je več:

$\frac{1}{4}$ od 24 ali $\frac{1}{3}$ od 24.

13. V razredu je 28 učencev. Ena sedmina jih je pisala matematični test odlično, ena četrtnina pa prav dobro. Koliko učencev je test pisalo pet in koliko štiri?

5. Pa še rešitve ...

8.

a) 15

c) 15

d) 28

b) 12

č) 18

e) 18

9.

R:

$$\frac{1}{4} \text{ od } \underline{\quad} = 20$$

$$20 \cdot 4 = 80$$

O: Hlebček je bil težek 80 dag.

10.

a) 9

b) 8

c) 7

č) 9

d) 20

e) 5

11.

a) 24

c) 81

d) 120

b) 35

č) 32

e) 180

12.

$$\frac{1}{4} \text{ od } 24 = 6$$

$$\frac{1}{3} \text{ od } 24 = 8$$

Torej:

$$\frac{1}{4} \text{ od } 24 < \frac{1}{3} \text{ od } 24$$

13.

$$\text{R: } \frac{1}{7} \text{ od } 28 = 4; \frac{1}{4} \text{ od } 28 = 7$$

O: Odlično so pisali 4 učenci, prav dobro pa 7 učencev.

